

Vergaderjaar 2005–2006

29 048

Voorstel van wet van de leden Ten Hoopen en Hessels tot het stellen van regels omtrent de levering van warmte aan verbruikers (Warmtewet)

Nr. 15

DERDE NOTA VAN WIJZIGING

Ontvangen 5 september 2006

Het voorstel van wet wordt als volgt gewijzigd:

A

Na artikel 2a wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 2b

1. Een overeenkomst tot levering van warmte wordt op schrift gesteld en bevat in ieder geval de volgende gegevens:
 - a. de personalia en het adres van de leverancier;
 - b. een duidelijke en volledige omschrijving van de te leveren goederen en diensten en de overeengekomen kwaliteitsniveaus daarvan, welke in ieder geval betrekking hebben op de minimum- en maximumtemperatuur van de te leveren warmte, alsmede de prijzen en voorwaarden waaronder deze goederen en diensten worden geleverd;
 - c. de voorwaarden voor opschorting of beëindiging van de overeenkomst;
 - d. een omschrijving van de toepasselijke vergoedingen, waaronder de uitkering van compensatie bij een ernstige storing in de levering van warmte, en terugbetalingsregelingen als de geleverde goederen en diensten niet aan de overeengekomen kwaliteitsniveaus voldoen.
2. Op een overeenkomst tot levering van warmte is Nederlands recht van toepassing. Elk andersluidend beding is nietig.
3. Een vordering tot betaling van een schuld van een verbruiker ter zake van geleverde diensten en goederen als bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, wordt gedaan binnen twee jaren nadat de vordering opeisbaar is geworden en dat bij gebreke daarvan de vordering vervalt. De eerste volzin is niet van toepassing indien het uitblijven van bedoelde vordering, een onjuiste vordering daaronder begrepen, het rechtstreekse gevolg is van een daartoe gerichte opzettelijke gedraging van de verbruiker.
4. De leverancier stelt al hetgeen redelijkerwijs in zijn vermogen ligt in het werk om onderbreking van de levering van warmte te voorkomen, of indien een onderbreking van de levering van warmte optreedt, deze zo snel mogelijk te verhelpen.

5. De leverancier stelt een gebruiker tenminste drie dagen van tevoren op de hoogte van door hem geplande werkzaamheden waarbij de levering van warmte aan de gebruiker moet worden onderbroken.

B

In artikel 3, eerste lid, wordt na de tweede volzin, een volzin ingevoegd, luidende: Bij de berekening van de maximumprijs wordt uitgegaan van het vergelijkbare energieverbruik van een representatieve groep woningen aangesloten op gas- en warmtenetten, waarbij deze woningen ten hoogste vijftien jaar geleden zijn gebouwd, en van de best beschikbare technieken.

C

Artikel 3a wordt gewijzigd als volgt:

1. Aan het eerste lid wordt een volzin toegevoegd, luidende: De raad van bestuur van de mededingingsautoriteit stelt beleidsregels vast met betrekking tot de elementen en wijze van berekening van de in de voorgaande volzin bedoelde redelijke prijs.
2. Aan het derde lid wordt een volzin toegevoegd, luidende: Het aansluittarief, bedoeld in artikel 3b, eerste lid, wordt als onderdeel van het leveringsonafhankelijk deel van de prijs voor levering van warmte afzonderlijk op de nota gespecificeerd.
3. Aan artikel 3a worden zeven leden toegevoegd, luidende:
 4. Een vergunninghouder stelt gebruikers op toereikende wijze in kennis van elke wijziging van de prijzen voor levering van warmte en van elk voornemen tot wijziging van de aan de leveringsovereenkomst verbonden voorwaarden voor levering van warmte.
 5. Een vergunninghouder biedt gebruikers een ruime keuze uit betalingswijzen. Een verschil in tarieven en voorwaarden tussen de betalingswijzen, bedoeld in de eerste volzin, houdt uitsluitend verband met het verschil in kosten die deze betalingswijzen voor de vergunninghouder met zich meebrengen.
 6. Op daartoe strekkend verzoek biedt de vergunninghouder de gebruiker tegen een redelijke prijs en redelijke voorwaarden een geschikte warmtewisselaar en een geschikte meter voor het meten van de geleverde hoeveelheid warmte te huur of te koop aan. Desgevraagd biedt de vergunninghouder aan de gebruiker een overeenkomst tot onderhoud van de warmtewisselaar en de meter bestemd voor het meten van de geleverde hoeveelheid warmte aan.
 7. De vergunninghouder zorgt jegens gebruikers voor een goede bereikbaarheid. De vergunninghouder handelt correspondentie van gebruikers binnen tien werkdagen af. Indien een oplossing in deze periode niet mogelijk is, ontvangt de aangeslotene binnen vijf werkdagen bericht binnen welke termijn een adequate reactie kan worden verwacht.
 8. Een vergunninghouder onthoudt zich van iedere vorm van discriminatie jegens wie de verplichting, bedoeld in artikel 3a, eerste lid, geldt.
 9. Een voorwaarde, als bedoeld in de artikelen 236 en 237 van boek 6 van het Burgerlijk Wetboek, die een vergunninghouder gebruikt in een overeenkomst met een gebruiker, zijnde een persoon die handelt in de uitoefening van een beroep of bedrijf, wordt vermoed niet redelijk te zijn. Een voorwaarde is redelijk, wanneer dit blijkt uit de aard, inhoud of wijze van totstandkoming van de betrokken voorwaarde.
 10. De vergunninghouder gebruikt aan hem verstrekte gegevens over gebruikers uitsluitend voor het uitvoeren van de in deze wet aan de vergunninghouder opgedragen taken.

D

Na artikel 3a wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 3b

1. Het door een vergunninghouder bij een verbruiker in rekening gebrachte aansluittarief heeft uitsluitend betrekking op:
 - a. het verbreken van het warmtenet van de desbetreffende vergunninghouder om een of meer verbindingen tussen de installatie van een verbruiker met dat warmtenet tot stand te brengen;
 - b. het installeren van voorzieningen om het warmtenet van de desbetreffende vergunninghouder te beveiligen en beveiligd te houden, en
 - c. het tot stand brengen en in stand houden van een of meer verbindingen tussen de plaats waar het warmtenet verbroken is en de voorzieningen om het warmtenet te beveiligen.
2. Een verbruiker heeft recht op een vergoeding van de vergunninghouder, indien op zijn aansluiting een aansluiting ten behoeve van een derde wordt gemaakt.

E

Aan artikel 4 wordt een lid toegevoegd, luidende:

3. Onder behoud van de verantwoordelijkheid van de vergunninghouder voor de volledige en juiste uitvoering van zijn taak in het kader van de levering van warmte kunnen de werkzaamheden bedoeld in artikel 3a, eerste lid, worden verricht door een ander dan de vergunninghouder zelf.

F

Na artikel 16 wordt een hoofdstuk ingevoegd, luidende:

HOOFDSTUK 5A. GESCHILLENBESLECHTING

Artikel 16a

1. Een verbruiker die een geschil heeft met een leverancier over de wijze waarop deze zijn taken en bevoegdheden op grond van deze wet uitoefent, dan wel aan zijn verplichtingen op grond van deze wet voldoet, kan een klacht indienen bij de raad van bestuur van de mededingingsautoriteit.
2. De raad van bestuur van de mededingingsautoriteit beslist op een klacht binnen twee maanden na ontvangst van de klacht. De raad van bestuur van de mededingingsautoriteit kan de in de eerste volzin bedoelde termijn met twee maanden verlengen als hij aanvullende gegevens nodig heeft. Indien de klager daarmee instemt, is verdere verlenging mogelijk.
3. De beslissing van de raad van bestuur van de mededingingsautoriteit is bindend.
4. Het indienen van een klacht als bedoeld in het eerste lid laat onverlet elke mogelijkheid voor de desbetreffende partij een hem ter beschikking staand rechtsmiddel aan te wenden.

G

Artikel 17a komt te luiden:

Artikel 17a

1. Voor de toepassing van dit artikel wordt verstaan onder een representatieve organisatie een rechtspersoon die bij ministeriële regeling op grond van deze wet, de Elektriciteitswet 1998 of de Gaswet is aangewezen als representatieve organisatie.

2. Onze Minister verstrekt jaarlijks aan een representatieve organisatie die de belangen van particulieren behartigt in het kader van deze wet, de Elektriciteitswet 1998 of de Gaswet, een tegemoetkoming in de kosten voor deze werkzaamheden. De tegemoetkoming bedraagt tenminste € 150 000 en ten hoogste € 250 000 op jaarbasis. De tegemoetkoming wordt jaarlijks gecorrigeerd voor de inflatie. De tegemoetkoming in de kosten wordt telkens toegekend voor een periode van vijf jaren.

3. De representatieve organisatie gebruikt de verstrekte vergoeding, bedoeld in het tweede lid, uitsluitend ter uitvoering van haar werkzaamheden als representatieve organisatie. Onze Minister stelt geen voorwaarden omtrent de wijze waarop de verstrekte tegemoetkoming door een representatieve organisatie ter uitvoering van haar werkzaamheden als representatieve organisatie wordt aangewend.

H

Aan artikel 18 wordt een onderdeel toegevoegd, luidende:

D

In artikel 33 wordt, onder vernummering van het tweede tot derde lid, een lid ingevoegd, luidende:

2. De voorstellen, bedoeld in het eerste lid, worden door de gezamenlijke netbeheerders tenminste vier kalenderweken voor behandeling in het overleg tussen de gezamenlijke netbeheerders en representatieve organisaties aan de representatieve organisaties toegezonden. De voorstellen, bedoeld in het eerste lid, zijn gedegen toegelicht.

I

Artikel 18a wordt gewijzigd als volgt:

1. Na onderdeel B worden, onder verlettering van onderdeel C tot J, zes onderdelen ingevoegd, luidende:

C

In artikel 10, derde lid, wordt voor onderdeel a, een onderdeel ingevoegd, luidende: a1. het op de grondslag van artikel 13a derden te voorzien van een aansluiting op het door hem beheerde gastransportnet;.

D

In het opschrift van paragraaf 2.2 wordt voor «transport» ingevoegd: aansluiting en.

E

Artikel 12a komt te luiden:

Artikel 12a

1. Met inachtneming van de in artikel 12 bedoelde regels zenden de gezamenlijke netbeheerders aan de raad van bestuur van de

mededingingsautoriteit een voorstel met betrekking tot de door hen jegens netgebruikers te hanteren tariefstructuren dat de elementen en wijze van berekening beschrijft van:

- a. het tarief waarvoor afnemers zullen worden aangesloten op een gastransportnet;
 - b. het tarief voor transport van gas, met inbegrip van invoer, uitvoer en doorvoer van gas en de het transport ondersteunende diensten ten behoeve van netgebruikers;
 - c. het tarief voor gebruik van een of meer installaties van het verwante bedrijf;
 - d. het tarief waarvoor de netbeheerder van het landelijk gastransportnet uitvoering zal geven aan zijn in artikel 10a, eerste lid, onderdelen b, c en d, omschreven wettelijke taken;
 - e. het tarief voor meting van gas bij afnemers als bedoeld in artikel 43, eerste lid.
2. Het tarief voor aansluiting op een gastransportnet wordt gebaseerd op de grootte van de aansluitcapaciteit van de betreffende aansluiting.
3. Een afnemer heeft recht op een vergoeding van de netbeheerder, indien op zijn aansluiting door de netbeheerder een aansluiting ten behoeve van een derde wordt gemaakt.

F

Artikel 12b, tweede lid, wordt gewijzigd als volgt:

1. Onder verlettering van de onderdelen b en c tot c en d, wordt een onderdeel ingevoegd, luidende:
 - b. de eisen waaraan een persoon of bedrijf dat aansluitwerkzaamheden, bedoeld in artikel 13a, vierde en vijfde lid, uitvoert, moet voldoen;
2. Onder wijziging van de punt aan het slot van onderdeel d (nieuw) in een puntkomma, wordt een onderdeel toegevoegd, luidende:
 - e. de eisen die worden gesteld aan netgebruikers die programma-verantwoordelijkheid dragen, met dien verstande dat een afnemer, niet zijnde een afnemer als bedoeld in artikel 43, eerste lid, zijn programma-verantwoordelijkheid kan overdragen aan een derde en een afnemer, als bedoeld in artikel 43, eerste lid, zijn programma-verantwoordelijkheid moet overdragen aan zijn leverancier.

G

In artikel 12d wordt, onder vernummering van het tweede tot derde lid, een lid ingevoegd, luidende:

2. De voorstellen, bedoeld in het eerste lid, worden door de gezamenlijke netbeheerders tenminste vier kalenderweken voor behandeling in het overleg tussen de gezamenlijke netbeheerders en representatieve organisaties aan de representatieve organisaties toegezonden. De voorstellen, bedoeld in het eerste lid, zijn gedegen toegelicht.

H

Voor artikel 14 wordt een opschrift alsmede een tweetal artikelen ingevoegd, luidende:

§ 2.2A Aansluiting op een gastransportnet

Artikel 13a

1. De netbeheerder is verplicht degene die daarom verzoekt te voorzien van een aansluiting op het door hem beheerde gastransportnet tegen een

tarief alsmede tegen voorwaarden die in overeenstemming zijn met de artikelen 12f of 12g en 81c en 82.

2. De netbeheerder onthoudt zich van iedere vorm van discriminatie tussen degenen jegens wie de verplichting bedoeld in het eerste lid geldt.

3. Een aansluiting wordt door de netbeheerder gerealiseerd binnen een redelijke termijn, waarbij de lengte van deze termijn afhankelijk is van de technische mogelijkheden de gevraagde aansluiting te realiseren.

4. Een afnemer is gerechtigd een aansluiting te maken op het gastransportnet beheert door een netbeheerder. De netbeheerder dient vooraf zijn instemming te verlenen met de wijze waarop de aansluitwerkzaamheden door de afnemer zullen worden uitgevoerd. De netbeheerder onthoudt zijn instemming slechts, indien met het verlenen van de gevraagde instemming de betrouwbaarheid van het door hem beheerde gastransportnet niet langer kan worden gewaarborgd.

5. Het vierde lid is van overeenkomstige toepassing op het wijzigen, onderhouden en verwijderen van een aansluiting.

Artikel 13b

1. Het tarief waarvoor afnemers zullen worden aangesloten op het gastransportnet heeft uitsluitend betrekking op:

a. het verbreken van het gastransportnet van de desbetreffende netbeheerder om een of meer verbindingen tussen de installatie van een afnemer met dat gastransportnet tot stand te brengen;

b. het installeren van voorzieningen om het gastransportnet van de desbetreffende netbeheerder te beveiligen en beveiligd te houden, en

c. het tot stand brengen en in stand houden van een of meer verbindingen tussen de plaats waar het gastransportnet verbroken is en de voorzieningen om het gastransportnet te beveiligen.

2. Het tarief, bedoeld in het eerste lid, wordt in rekening gebracht bij iedere afnemer die door de netbeheerder wordt aangesloten op een gastransportnet dat wordt beheerd door een netbeheerder.

3. De netbeheerder verstrekt degene die om een aansluiting op het door hem beheerde gastransportnet verzoekt een gedetailleerde en volledige opgave van de uit te voeren handelingen, onderscheiden in het eerste lid.

I

In artikel 14 wordt na het eerste lid een lid ingevoegd, luidende:

2. Een afnemer heeft recht op transport van gas over het door een netbeheerder beheerde gastransportnet tot een hoeveelheid ter grootte van de door hem bij een netbeheerder gecontracteerde transportcapaciteit.

2. Na onderdeel J (nieuw) worden twee onderdelen toegevoegd, luidende:

K

In artikel 81b, eerste lid, wordt voor de zinsnede, luidende «het transport van gas» ingevoegd: de in artikel 13b, eerste lid, bedoelde aansluitwerkzaamheden,.

L

In artikel 81c, eerste lid, wordt voor de zinsnede, luidende «het transport van gas» ingevoegd: de in artikel 13b, eerste lid, bedoelde aansluitwerkzaamheden,.

J

Artikel 18b vervalt.

K

Aan artikel 19a wordt een onderdeel toegevoegd, luidende:

4. Onder plaatsing van de aanduiding «1.» voor het huidige artikel wordt aan artikel 20 van boek 8 van het Burgerlijk wetboek een lid toegevoegd, luidende:

2. Deze afdeling is van overeenkomstige toepassing op het vervoer van elektriciteit, warmte en koude.

L

Aan artikel 26 wordt een lid toegevoegd, luidende:

3. In afwijking van het eerste lid, treden de artikelen 18a, onderdelen C, D, E, H, K en L, en 19a, onderdeel 4, in werking met ingang van 1 oktober 2006.

TOELICHTING

ALGEMEEN

Op 22 en 23 juni 2005 heeft een plenair debat over het wetsvoorstel plaatsgevonden. Uit de gevoerde discussie blijkt dat het voorliggende wetsvoorstel in grote mate op instemming van de verschillende fracties in de Tweede Kamer en de Minister van Economische Zaken kan rekenen. Het plenair debat maakte evenwel ook duidelijk dat een aantal fracties en de Minister van Economische Zaken op een aantal punten het wetsvoorstel aangepast wilden zien. Het betreft de volgende onderwerpen:

het opnemen van een instrumentarium ter bevordering van warmteprojecten;

het uitwerken van de aan de maximumprijs ten grondslag liggende uitgangspunten;

het nader uitwerken van de in de artikelen 2, derde lid en 3a, eerste lid gebruikte begrippen betrouwbare levering, redelijke prijzen en voorwaarden en een goede kwaliteit van dienstverlening;

het transparant maken van de vergoeding die vergunninghouders hanteren voor aansluiting op warmtenetten;

het opnemen van een recht op aansluiting op een gasnet;

een aanpassing van de regeling m.b.t. representatieve organisaties;

het aanpassen van de compensatieregeling voor onrendabele warmteprojecten.

Ten aanzien van deze onderwerpen hebben de initiatiefnemers tijdens het plenair debat aangegeven het wetsvoorstel op deze punten te zullen heroverwegen. Met deze nota van wijzigingen wordt aan deze toezegging van de initiatiefnemers gevolg gegeven.

Tijdens het plenair debat is door een aantal fracties gesproken over het bevorderen van de aanleg van nieuwe en uitbreiding van (bestaande) warmteprojecten. Zoals door de indieners aangegeven heeft het wetsvoorstel tot doel de bescherming van de kwetsbare gebonden verbruikers tegen (mogelijk) misbruik door de leverancier van het monopolie op levering van warmte. Het belang van een duurzame en milieuhygiënische energievoorziening, waarvan warmteprojecten onderdeel uitmaken, geldt, zoals toegelicht in de nota naar aanleiding van het verslag en het plenair debat, in het kader van dit wetsvoorstel als een randvoorwaarde. Het wetsvoorstel voorziet dan ook niet in een instrumen-

tarium gericht op de bevordering van warmteprojecten. Op gezamenlijk initiatief van de CDA- en PvdA-fractie is bij amendement tijdens de behandeling van het wetsvoorstel tot wijziging van de Elektriciteitswet 1998 in verband met enkele aanpassingen van de wijze van stimulering van de milieukwaliteit van de elektriciteitsvoorziening (kamerstukken 30 305) in de Elektriciteitswet 1998 vastgelegd dat voortaan ook MEP-subsidies kunnen worden verstrekt voor de levering van warmte. Met deze regeling is voorzien in een wettelijk instrumentarium waarmee de aanleg van nieuwe en uitbreiding van bestaande warmteprojecten door de overheid kan worden bevorderd.

ARTIKELSGEWIJS

Onderdeel A (verplichtingen leveranciers)

Op een leverancier rust de verplichting te zorgen voor een betrouwbare levering van warmte tegen redelijke prijzen en voorwaarden en een goede kwaliteit van dienstverlening. Dit volgt uit de artikelen 2, derde lid, en 3a, eerste lid. In de memorie van toelichting en de nota naar aanleiding van het verslag is deze op leveranciers rustende algemeen geformuleerde verplichting nader toegelicht. De Tweede Kamer heeft uitdrukkelijk verzocht de in de artikelen 2, derde lid, en artikel 3a, eerste lid, opgenomen algemeen geformuleerde verplichting van leveranciers in het wetsvoorstel nader uit te werken. Met de voorgestelde aanpassingen van het wetsvoorstel wordt aan dit verzoek gevolg gegeven.

Het nieuw ingevoegde artikel 2b bevat een aantal verplichtingen die gelden voor alle leveranciers, d.w.z. zowel de personen, bedoeld in artikel 2, tweede lid, en vergunninghouders. In artikel 3a zijn een aantal aanvullende verplichtingen opgenomen die alleen van toepassing zijn op vergunninghouders. Deze verplichtingen houden verband met het feitelijke monopolie van de vergunninghouder terzake levering van warmte en het grootschalige karakter van de warmtelevering door vergunninghouders.

In het eerste lid van artikel 2b is opgenomen dat een overeenkomst tot levering van warmte «schriftelijk» moet zijn vastgelegd. Deze eis wordt ook in de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet gesteld. In aanvulling hierop is vastgelegd welke onderwerpen in ieder geval in de overeenkomst moeten worden opgenomen. Het vereiste van een schriftelijke overeenkomst wordt gesteld in verband met de bescherming van de verbruiker. Het moet de verbruiker duidelijk zijn op basis van welke prijzen en onder welke voorwaarden levering van goederen en diensten, zoals levering van warmte en huur van apparatuur plaatsvindt. Het vereiste van een schriftelijke overeenkomst bevordert de transparantie en versterkt daarmee de positie van verbruikers jegens hun leverancier. Dit artikel sluit niet uit dat de levering van warmte plaatsvindt op basis van een stilzwijgende of mondelinge overeenkomst. Het vereiste van een schriftelijke overeenkomst is geen constitutief vereiste voor de totstandkoming van een overeenkomst. De reden hiervoor is dat het formuleren van het schriftelijkheidsvereiste als een constitutief vereiste in de praktijk tot grote problemen zou leiden in die gevallen waarbij wel warmte is geleverd, maar een schriftelijke overeenkomst ontbreekt. Het belang van het in artikel 2b, eerste lid, opgenomen vereiste van een schriftelijke overeenkomst is er dan ook met name in gelegen dat een verbruiker met een beroep op dit artikel een schriftelijke overeenkomst, desnoods met tussenkomst van de toezichthouder of de rechter, kan afdwingen. De in het wetsvoorstel opgenomen regelingen terzake levering van warmte en de afstemming van de bepalingen in het Burgerlijk Wetboek op de levering van warmte zorgen er voor dat de verbruiker ook een zekere mate van wettelijke bescherming heeft in die gevallen waarbij een schriftelijke overeenkomst voor de levering van warmte ontbreekt. Het gevolg van het

ontbreken van een schriftelijke overeenkomst heeft overigens tot gevolg dat de leverancier in geval van een geschil, voor zover het ontbreken van een schriftelijke overeenkomst niet (mede) is te wijten aan de verbruiker, tot taak heeft aan te tonen dat hij aan zijn wettelijke verplichting te zorgen voor een betrouwbare levering van warmte tegen redelijke prijzen en voorwaarden en een goede kwaliteit van dienstverlening heeft voldaan. Dit gevolg van het ontbreken van een schriftelijke overeenkomst is naar het oordeel van de initiatiefnemers voldoende prikkel voor de leverancier een schriftelijke overeenkomst met de verbruiker aan te gaan.

In de overeenkomst tot levering van warmte moeten de naam- en adresgegevens van de leverancier duidelijk zijn beschreven. Dit vereiste, opgenomen in artikel 2b, eerste lid, onderdeel a, heeft tot doel duidelijkheid te scheppen omtrent de persoon die jegens de verbruiker geldt als leverancier en daarmee jegens deze verbruiker de plicht heeft te zorgen voor een betrouwbare levering tegen redelijke prijzen en voorwaarden en een goede kwaliteit van dienstverlening.

De verbruiker moet weten voor welke goederen en diensten hij betaald. In artikel 2b, eerste lid, onderdeel b, is daarom bepaald dat in de overeenkomst op eenduidige wijze moet worden vastgelegd welke goederen en diensten door de leverancier aan de verbruiker worden geleverd. Tevens dient voor de verbruiker inzichtelijk te zijn onder welke voorwaarden deze goederen en diensten worden geleverd. Het in artikel 2b, eerste lid, onderdeel b, gebruikte begrip «goederen en diensten» moet overigens ruim worden opgevat. Niet alleen de levering van warmte, wat zowel het afleveren van warmte als transport van warmte omvat, maar ook met de energielevering verwante goederen en diensten, zoals de huur van warmtemeters en warmtewisselaars en onderhoudscontracten, vallen onder de reikwijdte van dit begrip. In de overeenkomst moeten tevens de tussen leverancier en verbruikers overeengekomen kwaliteitsniveaus worden vastgelegd. De in dit verband gebruikte term kwaliteitsniveaus ziet in ieder geval op technische specificaties, zoals de temperatuur van de te leveren warmte, de chemische samenstelling van het water waarmee warmte wordt geleverd en de druk waaronder warm water wordt geleverd, en op het verhelpen van storingen. De minimum- en maximumtemperatuur van de te leveren warmte moet in ieder geval onderwerp zijn van de tussen leverancier en verbruiker overeen te komen kwaliteitsniveaus.

Zoals reeds aangegeven in de memorie van toelichting betreft de beschikbaarstelling van warmte voor kleinverbruikers een primaire levensbehoefte en is levering van warmte voor bedrijven noodzakelijk voor de exploitatie van gebouwen. Het is dan ook voor de verbruiker van groot belang inzicht te hebben in de gevallen waarin de levering van warmte door de leverancier op grond van de overeenkomst met de verbruiker mag worden opgeschort respectievelijk mag worden beëindigd. Artikel 2a, eerste lid, onderdeel c, schrijft daarom voor dat in de overeenkomst moet worden vastgelegd in welke gevallen de levering van warmte door de leverancier mag worden opgeschort dan wel beëindigd. De in de wetstekst gebruikte term «beëindiging» moet in dit verband ruim worden opgevat en ziet op alle situaties waarbij de feitelijke levering van warmte aan de verbruiker door de leverancier kan worden gestaakt, waarbij kan worden gedacht aan looptijden van de overeenkomst en mogelijkheden tot opzegging en ontbinding van de overeenkomst.

In de overeenkomst dient krachtens artikel 2b, eerste lid, onderdeel d, duidelijk te zijn vastgelegd welke consequenties zijn verbonden aan levering van goederen en diensten door de leverancier die niet voldoen aan de vereiste kwaliteitsniveaus. Uit de overeenkomst moet blijken in welke gevallen de verbruiker aanspraak heeft op een vergoeding dan wel terugbetaling, alsmede onder welke voorwaarden, welke in ieder geval betrekking hebben op de termijnen waarbinnen bedoelde uitkeringen

door de leverancier aan de verbruiker zullen worden gedaan. Zoals reeds aangegeven in de memorie van toelichting brengen het vereiste van een betrouwbare levering van warmte en een goede kwaliteit van dienstverlening met zich mee dat de verbruiker bij een ernstige storing in de levering van warmte recht heeft op een redelijke compensatie. In de overeenkomst moet worden aangegeven in welke gevallen aanspraak van de verbruiker op compensatie bestaat en welke bedragen in voorkomend geval zullen worden uitgekeerd.

Op een overeenkomst tot levering van warmte moet Nederlands recht van toepassing zijn (artikel 2, tweede lid). Door buitenlands recht op de overeenkomst tot levering van toepassing te verklaren zou de leverancier de bescherming die deze wet verbruikers biedt op eenvoudige wijze kunnen onthouden.

De in het derde lid opgenomen bepaling komt inhoudelijk overeen met de regeling, zoals opgenomen in het wetsvoorstel tot wijziging van de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet in verband met nadere regels omtrent een onafhankelijk netbeheer (kamerstukken 30 212). In dit artikel is bepaald dat – op straffe van verval van de vordering – een vordering die de leverancier jegens de verbruiker op grond van de overeenkomst tot levering van warmte heeft binnen twee jaar na het opeisbaar worden van de vordering moet zijn gedaan en dat bij gebreke daarvan de vordering vervalt. Een vordering van een leverancier is opeisbaar te rekenen vanaf het moment dat het goed door de leverancier is geleverd respectievelijk de dienst door de netbeheerder is verleend. In het geval van de levering van warmte is de vordering dus opeisbaar vanaf het moment dat de warmte door de leverancier ter beschikking is gesteld op het overgangspunt van het warmtenet en de installatie van de verbruiker (zogenoeten overdrachtpunt). Het uitgangspunt dat een vordering tot betaling van geleverde goederen of diensten vervalt na verloop van twee jaren is evenwel niet van toepassing in gevallen waarbij sprake is van fraude of moedwillige misleiding door de verbruiker van de leverancier.

Leveringszekerheid is voor verbruikers van groot belang. Het vierde lid bepaalt daarom, ter uitwerking van de verplichting van de leverancier te zorgen voor een betrouwbare levering van warmte, dat een leverancier alle maatregelen moet nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden verlangd. Voor de uitleg van het begrip «redelijkerwijs» wordt verwezen naar de memorie van toelichting, waarin uitgebreid op de op een leverancier rustende verplichting te zorgen voor een betrouwbare levering van warmte is ingegaan. De in dit artikel opgenomen verplichting brengt in ieder geval met zich mee dat de leverancier het door hem geëxploiteerde warmtenet goed moet onderhouden. Als een storing in de levering van warmte plaatsvindt dient de leverancier onverwijld alle maatregelen te nemen, noodmaatregelen daaronder begrepen, nodig om de storing zo snel mogelijk te verhelpen. De leverancier moet dan ook de beschikking hebben over voldoende deskundig en ervaren personeel en over de benodigde materialen en apparatuur om een storing in de levering van warmte zo spoedig mogelijk te kunnen verhelpen.

De levering van warmte betreft voor kleinverbruikers een primaire levensbehoefte en is voor overige verbruikers van groot belang voor de exploitatie van gebouwen. Bij een geplande onderbreking van de levering van warmte moeten verbruikers in de gelegenheid worden gesteld tijdig maatregelen te nemen, teneinde de gevolgen van een onderbreking van de levering van warmte zo goed mogelijk te kunnen ondervangen. Het vijfde lid, dat een uitwerking geeft aan de zorgvuldigheid die leverancier en verbruikers in het rechtsverkeer jegens elkaar moeten betrachten, brengt met zich mee dat een mededeling m.b.t. een voorgenomen onderbreking van de levering van warmte door de leverancier tijdig moet worden gedaan. Wat een «tijdige mededeling» is zal moeten worden bepaald aan de hand van de omvang en ingrijpendheid van de gevolgen voor verbruikers, het aantal verbruikers dat door de onderbreking van de

levering zal worden getroffen en de tijd die verbruikers redelijkerwijs nodig hebben om maatregelen te nemen om de gevolgen van een onderbreking in de levering van warmte zoveel mogelijk te beperken. Een mededeling die niet tenminste drie dagen voor onderbreking van de levering van warmte is gedaan aan verbruikers geldt voor de toepassing van deze regeling in ieder geval als een mededeling die niet tijdig is gedaan.

Onderdeel B (maximumprijs)

De in artikel 3 opgenomen maximumprijs wordt gebaseerd op het zogeheten Niet-Meer-Dan-Ander (NMDA) principe. De NMDA-prijs wordt afgeleid uit een vergelijking tussen het energieverbruik van woningen aangesloten op gas- respectievelijk warmtenetten. Het in artikel 3 opgenomen NMDA-principe brengt met zich mee dat een verbruiker aangesloten op een warmtenet voor zijn energieverbruik niet meer betaald dan een vergelijkbaar persoon die is aangesloten op een gasnet. De maximumprijs moet worden berekend op basis van het (vergelijkbare) energieverbruik van personen waarvan de woningen zijn aangesloten op een warmterespectievelijk gasnet. Met het in artikel 3, eerste lid, bedoelde energieverbruik wordt bedoeld de door een verbruiker aan het warmterespectievelijk gasnet onttrokken hoeveelheid energie in de vorm van warmte dan wel in de vorm van gas, welk gas in de woning met behulp van een C.V.-ketel wordt omgezet in warmte (d.w.z. warm water en warm tapwater). Bij de berekening van de maximumprijs moet worden uitgegaan van op gas- en warmtenetten aangesloten woningen met een vergelijkbaar energieverbruik. Bij woningen met een duidelijk verschillende energiebehoefte, zoals onder meer het geval zal zijn bij woningen met een verschillend vloeroppervlak, plafonds van verschillende hoogtes of een verschillende isolatiegraad, zal geen sprake zijn van een bovenbedoeld vergelijkbaar energieverbruik. Dergelijke (onvergelijkbare) woningen mogen dan ook niet als uitgangspunt worden genomen voor de bepaling van de wettelijke maximumprijs. Er dient tevens sprake te zijn van een «representatieve groep woningen». Het vereiste van «representativiteit» wordt gesteld, teneinde betrouwbare uitkomsten bij de berekening van de maximumprijs te waarborgen. Dit vereiste brengt in ieder geval met zich mee dat bij de berekening van de maximumprijs sprake moet zijn van een voldoende omvangrijke groep woningen. Alleen door uit te gaan van een voldoende grote groep woningen kunnen de uitkomsten van de berekeningen m.b.t. het energieverbruik van deze woningen statistisch gezien als betrouwbaar gelden. Tevens brengt het vereiste van «representativiteit» met zich mee dat sprake moet zijn van vergelijkbare woningen. Zo zullen hoekwoningen en tussenwoningen niet als vergelijkbare en daarmee representatieve woningen (in de zin van dit artikel) kunnen worden beschouwd. Deze woningen mogen overigens niet ouder zijn dan vijftien jaar. Deze eis wordt gesteld teneinde bij de bepaling van de maximumprijs rekening te houden met de voortschrijdende techniek. In de jaren negentig hebben de zogeheten Energieprestatienormen (EPN) een wettelijke status gekregen. Als gevolg van de invoering van deze Energieprestatienormen is bij het ontwerp en de bouw van woningen uitdrukkelijk rekening gehouden met de gekozen bouwmethode voor de energiehuishouding van de woningen. Door bij de bepaling van de maximumprijs uit te gaan van woningen van ten hoogste vijftien jaar oud krijgen de Energieprestatienormen een doorwerking in de bepaling van de warmteprijs. Bij de vaststelling van de maximumprijs moet tevens worden uitgegaan van de best beschikbare techniek. De prijs voor warmte wordt gebaseerd op een vergelijking van woningen aangesloten op een warmte- en een gasnet, waarbij in het laatste geval binnen de woning het gas in een C.V.-ketel wordt omgezet in warmte. Bij de berekening van de maximumprijs moet in het kader van bovenbedoelde vergelijking worden

uitgegaan van een gasgestookte C.V.-ketel die is gemaakt volgens de laatste stand van de techniek (d.w.z. met het hoogste rendement). Het hanteren van de best beschikbare technieken heeft op termijn een prijsverlagend effect op de vaststelling van de maximumprijs, gebaseerd op het NMDA-principe. Op deze wijze worden leveranciers geprikkeld de kosten van hun warmtelevering te verlagen.

Onderdeel C (aanvullende verplichtingen vergunninghouder)

Een vergunninghouder moet redelijke, kostengeöriënteerde prijzen voor de levering van warmte hanteren. De in artikel 3a, lid 1, tweede volzin, gehanteerde formulering, inhoudende dat de redelijke prijs wordt gebaseerd op de redelijkerwijs toe te rekenen kosten kan op vele manieren worden uitgelegd. Dit komt de transparantie van de prijsstelling voor warmte niet ten goede. In de memorie van toelichting en de nota naar aanleiding van het verslag is daarom aangegeven dat de raad van bestuur van de NMa een beleidsregel omtrent de toepassing van dit artikel zal opstellen. Omwille van de rechtszekerheid wordt dit door wijziging van artikel 3a, eerste lid, uitdrukkelijk in het wetsvoorstel vastgelegd. Indien de leverancier een andere, van de beleidsregel afwijkende invulling geeft aan het begrip «redelijkerwijs aan de levering van warmte toe te rekenen kosten» kan de raad van bestuur van de NMa in voorkomend geval gebruik maken van zijn bevoegdheden tot het opleggen van een bindende aanwijzing of een last onder dwangsom.

Artikel 3a, bevat een aantal verplichtingen die uitsluitend van toepassing zijn op vergunninghouders. Deze aanvullende verplichtingen voor vergunninghoudende leveranciers houden verband met het feitelijke monopolie van de vergunninghouder terzake levering van warmte en het grootschalige karakter van de warmtelevering door vergunninghouders.

In het vierde lid wordt vastgelegd dat een vergunninghouder de verbruikers waaraan hij warmte levert op «toereikende wijze» op de hoogte moet stellen van een wijziging van prijzen en voorwaarden. De term «op toereikende wijze» maakt duidelijk dat het niet noodzakelijk is dat elke afzonderlijke verbruiker persoonlijk bericht ontvangt van een wijziging van prijzen of voorwaarden. Bepalend is of verbruikers op een voldoende wijze in staat worden gesteld kennis te kunnen nemen van een verandering in prijzen of voorwaarden.

Grootschalige warmtelevering heeft het karakter van een monopolie. Dit monopolie brengt met zich mee dat verbruikers geen keuzevrijheid hebben ten aanzien van hun leverancier. Er is sprake van gebonden verbruikers. Voorkomen moet worden dat de vergunninghouder de verbruikers waaraan hij warmte levert dwingt tot een of slechts enkele vormen van betaling. Het vijfde lid bevat terzake een regeling. Een vergunninghouder dient op grond van dit artikel in ieder geval gangbare vormen van betaling mogelijk te maken, zoals het betalen per acceptgiro. Het verschil in kosten van de verschillende vormen van betaling mag door de vergunninghouder worden verdisconteerd in de prijs voor levering. Het blijft dus mogelijk verbruikers die minder kosten voor de vergunninghouder veroorzaken, zoals bijvoorbeeld het geval is bij automatische incasso, een lagere prijs in rekening te brengen. Een soortgelijke regeling is overigens ook opgenomen in de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet.

De markt voor warmtemeters en warmteleveranciers heeft een zeer beperkte omvang. Het is voor een verbruiker dan ook niet goed mogelijk, buiten de vergunninghouder om, zelf te voorzien in een warmtemeter of warmtewisselaar. Het zesde lid bepaalt daarom dat een vergunninghouder op verzoek van een verbruiker een warmtemeter en warmtewisselaar te huur of te koop moet aanbieden. Deze warmtemeter of warmtewisselaar moet uiteraard geschikt zijn voor gebruik in de installatie van de verbruiker. Tevens moet deze apparatuur aan de gangbare kwaliteitseisen voldoen. De prijs die de vergunninghouder voor deze apparatuur in

rekening brengt moet redelijk, d.w.z. op kosten zijn gebaseerd, eventueel aangevuld met een redelijke winstopslag. Het is wenselijk het monopolie van de vergunninghouder zo beperkt mogelijk te houden. In het zesde lid is daarom uitdrukkelijk bepaald dat de verbruiker de mogelijkheid heeft het onderhoud van de installatie onder te brengen bij een installateur naar keuze. Deze keuzevrijheid maakt het naar het oordeel van de indieners, anders dan bij de verhuur en verkoop van warmtemeters en warmtewisselaars, niet noodzakelijk wettelijke regels te stellen omtrent door de vergunninghouder aan te bieden onderhoudscontracten. De bestaande concurrentie op de markt voor onderhoudsdiensten biedt naar het oordeel van de initiatiefnemers verbruikers voldoende waarborgen voor redelijke prijzen en voorwaarden.

De op een vergunninghouder rustende verplichting te zorgen voor een goede kwaliteit van dienstverlening brengt met zich mee dat verbruikers zich moeten kunnen wenden tot de vergunninghouder en dat de vergunninghouder op de vragen en opmerkingen van verbruikers binnen een redelijke tijd reageert. In het zevende lid is daarom bepaald dat een vergunninghouder goed bereikbaar moet zijn. In de memorie van toelichting is reeds uitgelegd wat in dit verband onder een goede bereikbaarheid moet worden verstaan.

Een vergunninghouder beschikt jegens de op zijn warmtenet aangesloten verbruikers over een monopolie op de levering van warmte. Het is een monopolist niet toegestaan te discrimineren. Het achtste lid maakt nog eens duidelijk dat het discriminatieverbod ook van toepassing is op een vergunninghouder.

Nu de vergunninghouder jegens verbruikers aangesloten op zijn net beschikt over een economische machtspositie is het nodig verbruikers tegen onredelijke voorwaarden te beschermen. De voorgestelde regeling komt inhoudelijk overeen met de regeling als opgenomen in artikel 26a, tweede en derde lid, Elektriciteitswet 1998 en artikel 14, vierde en vijfde lid, Gaswet.

Grootschalige levering van warmte heeft het karakter van een monopolie. Zoals reeds aangegeven in de memorie van toelichting wordt bij de aanleg van warmtenetten over het algemeen afgezien van de aanleg van een alternatieve energie-infrastructuur, zoals een gasnet. Een verbruiker die in zijn behoefte aan warmte wil voorzien is daarom aangewezen op het sluiten van een overeenkomst tot levering van warmte met de vergunninghouder op wiens warmtenet de verbruiker is aangesloten. In het kader van de uitvoering van de overeenkomst tot levering van warmte krijgt de vergunninghouder de beschikking over gegevens van verbruikers. Het is onwenselijk dat de vergunninghouder, die deze gegevens verkrijgt op basis van een monopoliepositie, deze gegevens voor andere doeleinden dan ter uitvoering van zijn wettelijke taken kan gebruiken.

Onderdeel D (aansluitvergoeding warmtenetten)

Door de PvdA-fractie, daarbij ondersteunt door de CDA-fractie, is tijdens het plenair debat over het wetsvoorstel gewezen op het belang van een transparante regeling van de aansluitvergoeding die leveranciers van warmte in rekening brengen bij verbruikers. Met de voorgestelde regeling inzake aansluittarieven wordt aan dit punt in het wetsvoorstel een concrete uitwerking gegeven. In artikel 3b wordt aangegeven waarop het door een vergunninghouder bij een verbruiker in rekening te brengen aansluittarief betrekking heeft. Omwille van de transparantie moet het aansluittarief beperkt worden opgevat. Het aansluittarief heeft uitsluitend betrekking op de in artikel 3b, eerste lid, genoemde aansluitwerkzaamheden. In de door een vergunninghouder krachtens artikel 3a, derde lid, aan verbruikers te verstrekken nota moet het aansluittarief vanuit een oogpunt van transparantie afzonderlijk worden vermeld. Het

aansluittarief geldt als een specifiek onderdeel van het leveringsonafhankelijke deel van de prijs voor levering van warmte. Het aansluittarief is dus een integraal onderdeel van de prijs die een vergunninghouder krachtens artikel 3a, eerste lid, bij een verbruiker in rekening brengt voor levering van warmte. Doordat het aansluittarief moet worden beschouwd als een onderdeel van het leveringsonafhankelijke deel van de prijs voor levering van warmte is het bepaalde in artikel 3a, eerste lid, onverkort van toepassing. Dit brengt met zich mee dat het aansluittarief moet zijn gebaseerd op onderliggende kosten. Onder kosten, bedoeld in artikel 3a, eerste lid, waarop de prijs voor levering van warmte moet worden gebaseerd worden uitsluitend verstaan de financiële vergoedingen die een vergunninghouder ter uitvoering van zijn wettelijke verplichtingen noodzakelijkerwijs moet doen om de betrouwbare levering van warmte onder redelijke voorwaarden en een goede kwaliteit van dienstverlening aan verbruikers mogelijk te maken. Anders dan abusievelijk aangegeven in de toelichting op de eerste nota spelen «fictieve kosten», d.w.z. door een op een warmtenet aangesloten verbruiker ten opzichte van een op een gasnet aangesloten afnemer uitgespaarde kosten, zoals de afwezigheid van een gasgestookte C.V.-ketel, dus geen rol bij het bepalen van de in artikel 3a, eerste lid, bedoelde redelijke prijs. Bedoelde uitgespaarde kosten kunnen wel een rol spelen bij de bepaling van de in artikel 3, eerste lid, bedoelde maximumprijs voor levering van warmte. Doordat het aansluittarief een onderdeel is van de prijs voor levering van warmte, mag het aansluittarief niet in aanvulling op de in artikel 3, lid 1, bedoelde maximumprijs voor levering van warmte in rekening worden gebracht.

In artikel 3b, tweede lid, is een restitutieregeling opgenomen. Het komt voor dat een vergunninghouder ten behoeve van een derde een nieuwe aansluiting maakt op een verbinding die onderdeel is van een eerder gemaakte aansluiting. Voor deze aansluiting, waartoe bedoelde verbinding behoort, heeft de verbruiker voor wie deze aansluiting is gemaakt aan de vergunninghouder een kostendekkende vergoeding betaald. Als op een verbinding die onderdeel is van een bestaande aansluiting een nieuwe aansluiting wordt gemaakt, waardoor een derde gaat meeprofiteren van de eerder gelegde en door een andere verbruiker betaalde verbinding, is het redelijk dat de verbruiker die reeds voor deze verbinding heeft betaald aanspraak krijgt op een financiële vergoeding van de vergunninghouder. De hoogte van deze door een vergunninghouder te betalen vergoeding is gerelateerd aan het uitgespaarde financiële voordeel dat de vergunninghouder heeft door gebruik te maken van een bestaande verbinding.

Onderdeel E (verantwoordelijkheid vergunninghouder)

De aan een leverancier van warmte verleende vergunning heeft een strikt persoongebonden karakter. Dit persoongebonden karakter van de vergunning komt onder meer tot uitdrukking in de criteria voor verlening van de vergunning en het toestemmingsvereiste voor overdracht van de vergunning. Het strikt persoongebonden karakter van een vergunning brengt met zich mee dat de vergunninghouder bij uitsluiting verantwoordelijk is voor de goede uitvoering van zijn wettelijke taken. Echter, het is niet noodzakelijk dat de vergunninghouder zelf alle feitelijke werkzaamheden zoals deze voortvloeien uit zijn wettelijke taken verricht. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan de uitvoering van onderhoudswerkzaamheden en administratieve werkzaamheden, zoals het versturen van facturen. Het voorgestelde artikel brengt tot uitdrukking dat het een vergunninghouder is toegestaan feitelijke werkzaamheden voortvloeiende uit zijn wettelijke taken door derden te laten uitvoeren. De vergunninghouder blijft evenwel volledig verantwoordelijk voor een goede uitvoering van deze door derden uitgevoerde werkzaamheden.

Onderdeel F (geschillenprocedure)

In de memorie van toelichting is benadrukt dat voor een effectieve bescherming van verbruikers niet alleen kan worden volstaan met de (enkele) toekenning van rechten, maar dat de verbruiker ook toegang moet hebben tot voor hem toegankelijke procedures waarmee de verbruiker in voorkomend geval zijn rechten ook daadwerkelijk kan afdwingen. De in artikel 16a opgenomen geschillenregeling is ontleend aan artikel 51 Elektriciteitswet 1998. Deze geschillenregeling heeft zijn waarde in de praktijk als een voor verbruikers toegankelijke regeling inmiddels ruimschoots bewezen.

Onderdeel G, H en I, onderdeel G (representatieve organisaties)

Naar aanleiding van de opmerkingen van verschillende fracties in de Tweede Kamer en de Minister van Economische Zaken tijdens het plenaire debat van 22 en 23 juni 2005 hebben de initiatiefnemers de regeling inzake representatieve organisaties aangepast. Een eerste wijziging betreft een beperking van de groep representatieve organisaties die voor een financiële tegemoetkoming in aanmerking komt. In het wetsvoorstel wordt vastgelegd dat alleen representatieve organisaties die de belangen van particulieren behartigen voor een financiële tegemoetkoming door de overheid in aanmerking komen. Deze representatieve organisaties, zoals de Vereniging Eigen Huis, de Consumentenbond en de vereniging van Particuliere Windturbine Exploitanten, blijken in de praktijk onvoldoende financieel draagkrachtig om de werkzaamheden als representatieve organisaties te kunnen (blijven) financieren. De hoogte van de subsidiebedragen is verlaagd. De genoemde subsidiebedragen zijn afgeleid uit eerder door de Minister van Economische Zaken aan representatieve organisaties gegeven subsidies en de kosten die (met name) voortvloeien uit advieswerkzaamheden van technische en andere expertisebureaus. Teneinde de administratieve lasten te beperken is er voor gekozen de financiële tegemoetkoming, die slechts een beperkt bedrag betreft, geheel te laten financieren door de overheid. Daarmee kan het oorspronkelijk voorgestelde systeem van een toeslag op de tarieven en een bijbehorend systeem van inning van deze tarieven door beheerders van netten komen te vervallen.

Representatieve organisaties hebben tot taak de belangen te behartigen van de marktpartijen die zij vertegenwoordigen. Deze organisaties moeten dan ook in staat worden gesteld op effectieve wijze de belangen van de door hun vertegenwoordigde marktpartijen te behartigen. Dit brengt onder meer met zich mee dat deze representatieve organisaties in staat zijn de belangen van de door hun vertegenwoordigde marktpartijen tijdens het krachtens artikel 33 Elektriciteitswet 1998 en artikel 12d Gaswet voorgeschreven overleg over voorstellen tot aanpassing van tariefstructuren en (technische) voorwaarden ook daadwerkelijk te behartigen. Ter waarborging van de kwaliteit van dit overleg over tariefstructuren en (technische) voorwaarden worden aan het overleg een aantal eisen gesteld. Voorstellen tot wijziging van de tariefstructuren en voorwaarden dienen tijdig, d.w.z. tenminste vier weken voor aanvang van het overleg door de gezamenlijke netbeheerders aan de representatieve organisaties te worden toegezonden, opdat de representatieve organisaties zich goed op het overleg kunnen voorbereiden. Tevens moeten alle representatieve organisaties in staat worden gesteld de consequenties van een voorgestelde aanpassing van tariefstructuren en (technische) voorwaarden te doorgronden en daarover een duidelijk standpunt te kunnen formuleren. Daartoe wordt in de wet opgenomen dat voorstellen van de gezamenlijke netbeheerders gedegen moeten zijn gemotiveerd. Het vereiste van een gedegen toelichting op de voorstellen houdt in ieder geval in dat in de door de gezamenlijke netbeheerders opgestelde voorstellen duidelijk

wordt aangegeven wat de aanleiding is voor de voorgestelde wijzigingen, welke veranderingen het gevolg zijn van deze voorstellen ten opzichte van de geldende tariefstructuren en (technische) voorwaarden en welke doelen met de voorgestelde aanpassing van de bestaande tariefstructuren en (technische) voorwaarden worden beoogd. Een voorstel van de gezamenlijke netbeheerders dat niet voldoet aan bovengenoemde vereisten zal door de Raad van Bestuur van de NMa niet in behandeling kunnen worden genomen.

Op grond van de Europese Elektriciteits- en Gasrichtlijn is het niet toegestaan dat netbeheerders (direct of indirect) bedrijfsvertrouwelijke gegevens van in de elektriciteits- en gassector werkzame producenten, leveranciers, handelaren en verbruikers openbaar maken. Het bekendmaken van bedoelde gegevens zou bovendien resulteren in een aantasting van het investeringsklimaat. De in het wetsvoorstel opgenomen regeling waarbij representatieve organisaties aanspraak kunnen doen gelden op bedoelde bedrijfsvertrouwelijke gegevens komt daarom te vervallen.

Onderdeel I (aansluiting gasnet)

In de Gaswet wordt een aansluitplicht opgenomen. Deze verplichting is categorisch. De netbeheerder is verplicht een ieder die daarom verzoekt aan te sluiten op het door hem beheerde gastransportnet. Een aansluiting is immers essentieel voor een vrije toegang tot het gastransportnet en de daaraan gekoppelde mogelijkheid van keuzevrijheid in leverancier. De aansluitplicht moet door de netbeheerder worden uitgevoerd overeenkomstig de door de Raad van Bestuur van de NMa vast te stellen tarieven en voorwaarden. Het door een netbeheerder in rekening te brengen aansluittarief is nader uitgewerkt in artikel 13b Gaswet. Het artikel maakt duidelijk dat het aansluittarief beperkt moet worden opgevat en uitgelegd. Het aansluittarief heeft uitsluitend betrekking op het maken van een of meer verbindingen tussen het door de netbeheerder beheerde gasnet en de installatie van de afnemer (zogeheten «knip»), het aanbrengen en in stand houden van voorzieningen om het gastransportnet van de netbeheerder te beveiligen en het tot stand brengen en in stand houden van een of meer verbindingen tussen het gastransportnet en de installatie van de netbeheerder. In de tariefstructuren zal het aansluittarief nader worden uitgewerkt (12a, lid 1, onderdeel a, Gaswet). In artikel 12a, tweede lid, Gaswet is vastgelegd dat het aansluittarief wordt gebaseerd op de grootte van de aansluitcapaciteit. Door de grootte van de aansluitcapaciteit als uitgangspunt te nemen voor de berekening van het aansluittarief worden gelijke concurrentieverhoudingen tussen afnemers gewaarborgd. Als door de netbeheerder op een bestaande aansluiting een nieuwe aansluiting wordt gemaakt heeft de afnemer op wiens aansluiting deze nieuwe aansluiting wordt gemaakt recht op een door de netbeheerder uit te keren vergoeding (artikel 12a, derde lid, Gaswet). Deze restitutieregeling komt inhoudelijk overeen met de regeling voor warmtenetten, opgenomen in artikel 3b, tweede lid, Warmtewet. Het is een netbeheerder niet toegestaan een ongerechtvaardigd onderscheid te maken tussen degenen die hebben verzocht om een aansluiting. Dit discriminatieverbod is neergelegd in artikel 13a, tweede lid, Gaswet. De netbeheerder mag op grond van dit artikel geen voorrang geven aan verzoeken voor een aansluiting van aan hem gelieerde bedrijven en personen. Het discriminatieverbod draagt bij aan het scheppen van gelijke concurrentiecondities voor afnemers. Een afnemer dient de zekerheid te hebben dat een aansluiting op het door een netbeheerder beheerde gastransportnet wordt gerealiseerd binnen een redelijke termijn. In artikel 13a, derde lid, wordt daarom vastgelegd dat een aansluiting dient te worden gemaakt binnen een redelijke termijn. De lengte van bedoelde termijn is afhankelijk van de technische mogelijkheden die er zijn om de

gevraagde aansluiting te realiseren. Het artikel maakt duidelijk dat commerciële overwegingen nimmer een rechtvaardiging kunnen zijn voor vertragingen bij het maken van de aansluiting. De koppeling van de lengte van de termijn aan de technische mogelijkheden die er zijn een aansluiting te maken heeft tot gevolg dat de termijnen voor aansluitingen zullen verschillen per type aansluiting, het drukniveau waarop de aansluiting wordt gerealiseerd en de aard van het net waarop de aansluiting zal worden gerealiseerd. Het maken van een aansluiting is geen exclusieve taak van de netbeheerder. De vrijheid van afnemers zelf een aansluiting op het door een netbeheerder beheerde gastransportnet te maken blijft gehandhaafd. Teneinde de veiligheid en de integriteit van het gastransportnet te waarborgen worden verschillende eisen gesteld aan het maken van een aansluiting door een afnemer. In de eerste plaats moet de afnemer die zelf een aansluiting op het gastransportnet wil maken de betreffende netbeheerder verzoeken om instemming met de voorgenomen aansluitwerkzaamheden. Onder aansluitwerkzaamheden worden in dit verband verstaan de in artikel 13b, eerste lid, bedoelde werkzaamheden. Tevens zullen op grond van het (gewijzigde) artikel 12b, eerste lid, Gaswet aan de bedrijven en personen die de aansluitwerkzaamheden uitvoeren zodanige eisen worden gesteld dat de veiligheid en integriteit van het gastransportnet voldoende wordt gewaarborgd. Deze eisen zullen in ieder geval moeten inhouden dat de bedrijven en personen die de aansluitwerkzaamheden uitvoeren beschikken over voldoende ervaring, deskundigheid en kennis voor een verantwoorde uitvoering van de aansluitwerkzaamheden.

In verband met de keuzevrijheid van leverancier dient de afnemer toegang te hebben tot de gasmarkt. Daarvoor is daadwerkelijke en effectieve toegang tot het gasnet noodzakelijk. De aansluitplicht van netbeheerders maakt mogelijk dat gas naar de installatie van de afnemer wordt getransporteerd. Voor een effectieve toegang tot de gasmarkt dient de afnemer evenwel ook te kunnen beschikken over een recht op transport van gas over het net. Uit artikel 14, eerste lid, Gaswet, gelezen in onderlinge samenhang met artikel 12b, eerste lid, onderdeel a, Gaswet volgt reeds dat een afnemer recht heeft op transport van gas. In de voorgestelde wijzigingen van artikel 14 en 12b wordt het recht van afnemers op transport nader uitgewerkt. Een afnemer heeft op grond van artikel 14, eerste en tweede lid, recht op transport van gas over het door een netbeheerder beheerde gastransportnet. Onder transport van gas wordt in dit verband verstaan het vervoer van gas tussen de plaats waar het gas ten behoeve van deze afnemer op het net van de betreffende netbeheerder wordt ingevoerd en de plaats waar het gas ten behoeve van de afnemer aan het gastransportnet van de netbeheerder wordt onttrokken. Het recht op transport van gas is beperkt tot de omvang van de ten behoeve van de afnemer bij de netbeheerder gecontracteerde hoeveelheid transportcapaciteit. In verband met de integriteit van het gastransportnet dient de op het gastransportnet ingevoede hoeveelheid gas overeen te komen met de aan dit gastransportnet onttrokken hoeveelheid gas. Het is de taak van de netbeheerder deze balans tussen de op zijn net ingevoede en daaraan onttrokken hoeveelheid gas te handhaven. In het verlengde van deze taak van de netbeheerder is een persoon die gebruik maakt van het door een gasnetbeheerder beheerde gastransportnet verplicht er voor te zorgen dat de door hem op dit gastransportnet ingevoede hoeveelheid gas overeenkomt met de door hem aan het gastransportnet onttrokken hoeveelheid gas. Invoeding en onttrekking van gas dienen met elkaar in evenwicht te zijn. Indien de hoeveelheid gas ingevoerd op een gasnet niet overeenstemt met de hoeveelheid gas onttrokken aan het gasnet (binnen een vooraf vastgestelde tijdseenheid) is de afnemer voor deze «onbalans» een boete verschuldigd. Deze boetes kunnen zeer aanzienlijk zijn. Teneinde de netbeheerder in staat te stellen de balans in het net te handhaven moet

een persoon die transportrechten heeft gecontracteerd en gebruikt vooraf met een grote mate van nauwkeurigheid op een door de netbeheerder voorgeschreven wijze aangeven hoeveel gas per tijdseenheid, bijvoorbeeld per uur, ten behoeve van deze persoon op het gasnet zal worden ingevoerd en hoeveel gas in dezelfde tijdseenheid ten behoeve van deze persoon aan het gastransportnet zal worden onttrokken. Deze verplichting, die rust op een persoon die gebruik maakt van zijn recht op transport van gas, wordt aangeduid met de term programma-verantwoordelijkheid. Afnemers missen over het algemeen de benodigde specifieke deskundigheid benodigd voor de uitoefening van programma-verantwoordelijkheid. Ook zijn veel afnemers niet in staat de met programma-verantwoordelijkheid gepaard gaande financiële risico's in de vorm van (mogelijk) boetes voor onbalans te dragen. Indien programma-verantwoordelijkheid niet los kan worden gezien van het bezit van transportrechten zou het systeem van programma-verantwoordelijkheid er in de praktijk toe leiden dat afnemers niet in staat zijn zelfstandig (dus op eigen naam) transportrechten te contracteren. Voor het transport van gas zouden deze afnemers dan feitelijk geheel afhankelijk worden van leveranciers en handelaren die wel in staat zijn programma-verantwoordelijkheid te dragen en dus in de gelegenheid zijn transportrechten te contracteren. Vanuit een oogpunt van een goed functionerende gasmarkt met daadwerkelijke keuzevrijheid van leverancier en effectieve toegang van afnemers tot het gastransportnet is dit een ongewenste situatie. Het uitgangspunt van een geliberaliseerde gasmarkt brengt met zich mee dat afnemers ook daadwerkelijk in staat moeten zijn zelfstandig bij de netbeheerder transportrechten te contracteren. Het loskoppelen van programma-verantwoordelijkheid van het bezit van transportrechten draagt hieraan bij. De afnemer heeft dan de mogelijkheid onder behoud van zijn gecontracteerde transportrechten de uit deze transportrechten voortvloeiende, op hem rustende programma-verantwoordelijkheid over te dragen aan een derde. Kleinverbruikers zijn niet in staat programma-verantwoordelijkheid te dragen. In artikel 12b, tweede lid, onderdeel e, is daarom bepaald dat kleinverbruikers die zelfstandig transportrechten contracteren verplicht zijn de daarmee gepaard gaande programma-verantwoordelijkheid over te dragen aan hun vergunninghoudende gasleverancier. Bij grootverbruikers ligt de zaak anders. Deze afnemers zijn in een aantal gevallen wel degelijk bereid en in staat programma-verantwoordelijkheid te dragen. In artikel 12b, tweede lid, onderdeel e, Gaswet is daarom bepaald dat grootverbruikers de keuze hebben hun programma-verantwoordelijkheid al dan niet over te dragen aan een derde.

Onderdeel J (compensatieregeling)

In het kader van de behandeling van het wetsvoorstel tot wijziging van de Elektriciteitswet 1998 in verband met enkele aanpassingen van de wijze van stimulering van de milieukwaliteit van de elektriciteitsvoorziening is, tengevolge van de aanvaarding van een gezamenlijk amendement van de leden van de CDA- en PvdA-fracties, voorzien in een wettelijke regeling voor de uitkering van MEP-subsidies voor levering van warmte. Deze MEP-regeling biedt een wettelijke grondslag voor het uitkeren van een financiële tegemoetkoming voor de aanleg en uitbreiding van warmteprojecten. Tevens biedt deze wettelijke regeling de mogelijkheid, desgewenst, een subsidie toe te kennen ter tegemoetkoming aan leveranciers die worden geconfronteerd met onrendabele warmteprojecten. Als gevolg van het opnemen van bedoelde wettelijke regeling voor de uitkering van MEP-subsidies voor levering van warmte is er niet langer de noodzaak de in het wetsvoorstel opgenomen regeling terzake compensatie van onrendabele warmteprojecten te handhaven. De in artikel 18b voorgestelde compensatieregeling komt daarom te vervallen.

Daar waar in het wetsvoorstel wordt gesproken over «levering van warmte» wordt zowel bedoeld het door een leverancier ter beschikking stellen aan een verbruiker van energie in de vorm van warmte als het transport van deze warmte. De in het wetsvoorstel gebruikte term «levering van warmte» ziet dus zowel op het goed («energie») als het transport daarvan. Het Burgerlijk Wetboek kent een onderscheid tussen het beschikbaar stellen van een goed (in dit geval warmte) en het transport daarvan. De in het wetsvoorstel opgenomen aanpassingen van het Burgerlijk Wetboek zien ten onrechte alleen op de regelingen die betrekking hebben op het beschikbaar stellen van energie in de vorm van warmte. Met de voorgestelde aanpassing wordt duidelijk welke regels van toepassing zijn op het transport van warmte. Een zelfde overweging geldt ten aanzien van elektriciteit. De op warmte van toepassing verklaarde regeling heeft overigens het karakter van «regelend recht». Het is een leverancier dus op grond van het Burgerlijk Wetboek toegestaan in zijn overeenkomst tot levering van warmte van deze regels af te wijken. Een dergelijke afwijking zal dan wel uit de overeenkomst tot levering van warmte moeten blijken.

Ten Hoopen
Hessels